

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій,
учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю**

Р І Ш Е Н Н Я

від 18 квітня 2018 року

**Щодо реалізації ветеранами війни
та особами з інвалідністю права на пільговий проїзд
з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України
від 14 березня 2018 року № 197**

До Комітету надходять численні звернення ветеранів війни та громадських організацій ветеранів війни з питання прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 14 березня 2018 року № 197 «Деякі питання надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах».

Відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі Закон про статус ветеранів війни):

1) учасники бойових дій мають право:

- на безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі;

- на безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою;

2) особи з інвалідністю внаслідок війни:

- мають право на безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі. Це право поширюється і на особу, яка супроводжує особу з інвалідністю I групи;

- I і II груп мають право безплатного проїзду один раз на рік (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, а особи, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжувачого), - на 50-процентну знижку вартості проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту.

Особам з інвалідністю внаслідок війни III групи надається право безплатного проїзду один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом незалежно від наявності залізничного сполучення або проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту з 50-процентною знижкою вартості проїзду.

Особам з інвалідністю внаслідок війни та особам, які супроводжують у поїздах осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжувачого), надається право користування міжміським транспортом зазначених видів у період з 1 жовтня по 15 травня з 50-процентною знижкою вартості проїзду без обмеження кількості поїздок.

Відповідно до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»:

1) особи з інвалідністю I та II групи, діти з інвалідністю та особи, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю (не більше однієї особи, яка супроводжує особу з інвалідністю I групи або дитину з інвалідністю), мають право на безплатний проїзд у пасажирському міському транспорті (крім таксі) за наявності посвідчення чи довідки, зазначених у цьому Законі, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі;

2) особи з інвалідністю, діти з інвалідністю та особи, які супроводжують осіб з інвалідністю першої групи або дітей з інвалідністю не більше однієї особи, яка супроводжує особу з інвалідністю або дитину з інвалідністю, мають право на 50-відсоткову знижку вартості проїзду на внутрішніх лініях (маршрутах) повітряного, залізничного, річкового та автомобільного транспорту в період з 1 жовтня по 15 травня.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року № 197 затверджено Порядок надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах (далі Порядок).

Дія Порядку поширюється на окремі категорії осіб, які мають право на пільги з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах, зокрема, на учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю віком від шести років.

Відповідно до Порядку:

1) надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських (крім залізничного та річкового транспорту) та міжміських маршрутах здійснюється за рахунок відповідних місцевих бюджетів у разі прийняття такого рішення органами місцевого самоврядування.

У разі неприйняття органом місцевого самоврядування рішення про надання пільг у готівковій формі відповідні пільги продовжують надаватись у безготівковій формі;

2) розмір щомісячної готівкової виплати затверджується обласними, Київською міською держадміністраціями та визначається шляхом множення середньої вартості проїзду у міському комунальному транспорті в області (м. Києві) на 30 поїздок.

Середня вартість проїзду у міському комунальному транспорті в області (м. Києві) визначається станом на 1 січня календарного року як середня величина встановленої органами місцевого самоврядування вартості однієї поїздки у міському комунальному транспорті серед усіх комунальних підприємств області (м. Києва).

Для осіб, які відповідно до законів мають право на пільги з оплати проїзду транспортом загального користування на міжміських маршрутах, розмір щомісячної готівкової виплати збільшується на 20 відсотків.

Щомісячна готівкова виплата особам з інвалідністю I групи або дітям з інвалідністю (крім дітей до шести років) здійснюється у подвійному розмірі.

Для осіб з інвалідністю I, II групи та дітей з інвалідністю (крім дітей до шести років), які навчаються у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти або проходять реабілітацію, розмір щомісячної готівкової виплати додатково збільшується вдвічі;

3) готівкові виплати здійснюються щомісяця до 20 числа відповідно до Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках та Інструкції про виплату та доставку пенсій, соціальних допомог національним оператором поштового зв'язку;

4) особам, які мають право на пільги з оплати проїзду і перебувають на обліку в Реєстрі за місцем проживання в адміністративно-територіальній одиниці, де не запроваджено надання пільг у готівковій формі, під час оплати проїзду в адміністративно-територіальній одиниці, де запроваджено надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду, видається квиток, завірений посадовою особою транспортного підприємства, яка прийняла відповідну оплату, шляхом зазначення прізвища, імені, по батькові такої особи, проставлення власного підпису та штампа цього підприємства із зазначенням дати поїздки, назви населеного пункту.

Відшкодування вартості проїзду таким особам проводиться органом місцевого самоврядування за місцем перебування особи на обліку у Реєстрі на підставі поданої заяви та квитків про оплату проїзду шляхом перерахування коштів один раз на місяць, з 5 до 10 числа місяця, що настає за зверненням, в межах суми, розрахованої відповідно до цього Порядку.

Підтримуючи ідею щодо необхідності запровадження системи надання пільг, зокрема, на проїзд у формі адресної грошової допомоги, Комітет вважає за доцільне акцентувати увагу на тому, що реалізація зазначеного Порядку може призвести до такого:

I. У разі прийняття органом місцевого самоврядування рішення про надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду, право на отримання щомісячної готівкової виплати матимуть:

а) лише категорії осіб, які визначені у Порядку;

б) лише на проїзд тими видами транспорту, які визначені Порядком, а саме: усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських (**крім залізничного та річкового транспорту**) та міжміських маршрутах.

При цьому, відповідно до Закону України «Про транспорт» до транспорту загального користування відносяться залізничний, морський, річковий, автомобільний і авіаційний, а також міський електротранспорт, у тому числі метрополітен.

Як наслідок:

1) **втратять право** і на пільговий проїзд і на отримання щомісячної готівкової виплати інші категорії осіб, які на сьогодні мають таке право, зокрема:

а) особи, яким наданий статус «**Постраждалий учасник Революції Гідності**» (згідно зі статтею 16-1 Закону про статус ветеранів війни особам, яким наданий статус «**Постраждалий учасник Революції Гідності**», надаються пільги та інші соціальні гарантії, встановлені статтею 12 цього Закону для учасників бойових дій);

б) «**пенсіонери за віком**», право на безплатний проїзд на міському пасажирському транспорті яких визначено постановою Кабінету Міністрів України від 17.05.1993 р. № 354;

в) **особи, які супроводжують** осіб з інвалідністю внаслідок війни, яким надано право на безплатний проїзд згідно з Законом про статус ветеранів війни;

2) **втратять право** і на пільговий проїзд, і на отримання щомісячної готівкової виплати всі категорії осіб, які на сьогодні мають право на проїзд залізничним і річковим (водним) транспортом.

II. Потребує додаткового опрацювання питання визначення розміру щомісячної готівкової виплати тим категоріям осіб, які мають право на безкоштовним проїзд авіаційним транспортом. Адже передбачене Порядком збільшення для такої категорії осіб розміру щомісячної готівкової виплати на 20 відсотків є не співмірним з вартістю проїзду в авіаційному транспорті.

III. Положення Порядку, без внесення змін до законів «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» та інших, визначених Порядком, призведуть до посилення соціальної напруги серед відповідних категорій осіб.

Це пов'язано з тим, що нормами зазначених законів не визначено право вибору особи або на пільговий проїзд або на одержання щомісячної готівкової виплати за рахунок відповідних місцевих бюджетів, передбаченої Порядком.

Міністерство соціальної політики України на запит Комітету надало таку інформацію (лист від 11.04.2018 року № 6851/0/2-18820):

1) пунктом I Порядку передбачено, що у разі неприйняття органом місцевого самоврядування рішення про надання пільг у готівковій формі відповідні пільги продовжують надаватись у безготівковій формі. Таким чином, Порядок не позбавляє права на пільговий проїзд осіб, які мають таке право згідно із законодавством;

2) Порядком визначено, що крім категорій осіб, зазначених у ньому органи місцевого самоврядування мають право визначати інші категорії громадян, на яких буде поширюватися дія цього Порядку, відповідно до статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

3) додатково органи місцевого самоврядування мають право приймати рішення щодо збільшення кількості поїздок та розміру суми щомісячної готівкової виплати для окремих категорій осіб, які мають право на пільги з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах.

Зважаючи на вищенаведене та з урахуванням проведеного обговорення, **Комітет вирішив:**

1. Взяти до уваги інформацію Міністерства соціальної політики України щодо положень постанови Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року № 197 «Деякі питання надання пільг у готівковій формі з оплати проїзду усіма видами транспорту загального користування на міських, приміських та міжміських маршрутах»;

2. Звернутись до Кабінету Міністрів України щодо ініціювання змін до законів України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо врегулювання питання надання пільг на проїзд в готівковій формі.

3. Питання щодо реалізації права на пільговий проїзд ветеранів війни та осіб з інвалідністю з урахуванням постанови Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року № 197 тримати на постійному контролі.

Голова Комітету

О. ТРЕТЬЯКОВ